

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΑ ΘΕΜΑΤΑ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ

ΘΕΜΑ Α1 Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων: α. κλήρικ β. εκδοτικό δικαίωμα γ. βενιζελισμός

ΘΕΜΑ Α2 Να προσδιορίσετε αν το περιεχόμενο των ακόλουθων προτάσεων είναι σωστό ή όχι, γράφοντας στο τετράδιό σας τη λέξη «Σωστό» ή «Λάθος» δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί σε κάθε πρόταση.

α) Οι Μεγάλες Δυνάμεις αποφάσισαν να αποσύρουν τα στρατεύματά τους από την Κρήτη την εποχή που ήταν Ύπατος Αρμοστής του νησιού ο Ελευθέριος Βενιζέλος.

β) Ο Επαμεινώνδας Δεληγιώργης ήταν ο ηγέτης των Εκλεκτικών.

γ) Η Τράπεζα της Ελλάδος ιδρύθηκε το Μάιο του 1927.

δ) Στο τελευταίο τέταρτο του 19ου αιώνα το εκλογικό σύστημα επέτρεπε την ψήφιση περισσότερων του ενός κομμάτων

ε) Οι μεσοπολεμικές οικονομικές εξελίξεις ευνόησαν την ανάδειξη των συγκεντρωτικών καθεστώτων.

ΘΕΜΑ Β1 Τί γνωρίζετε για την ίδρυση και τη δραστηριότητα της εθνικής τράπεζας, καθώς και για την ίδρυση και δραστηριότητα της τράπεζας της Ελλάδος;

ΘΕΜΑ Β2 Να παρουσιάσετε το έργο της πρώτης κυβέρνησης της Κρητικής Πολιτείας.

ΘΕΜΑ Γ1 Αξιοποιώντας τις ιστορικές σας γνώσεις και αντλώντας στοιχεία από το κείμενο που σας δίνεται παρακάτω

α) να συγκρίνετε τις πολιτικές θέσεις και πρακτικές του Τρικούπη με τις αντίστοιχες του Δηλιγιάννη

β) να συγκρίνετε την απήχηση που είχαν στην ελληνική κοινωνία οι δύο αυτοί πολιτικοί άνδρες και τα προγράμματά τους

ΚΕΙΜΕΝΟ Α΄

Χαρακτηριστική είναι και η ονομασία των δύο κομμάτων: ο Τρικούπης είχε το «Νεωτερικό» κόμμα, ενώ ο Δηλιγιάννης το «Εθνικό». Για τον Τρικούπη, νεωτερισμός ήταν η διάκριση των εξουσιών και η ανάπτυξη της ιδιωτικής κοινωνίας μέχρι την αυτονόμησή της. Για τους αντιπάλους του, «εθνική» ήταν αυτή καθαυτή η ανάπτυξη του ανάμικτου «κρατικο-κοινωνικού» συγκροτήματος, μέσα στο οποίο έδρευαν αναπόσπαστα και τα ιδιωτικά συμφέροντα. Έτσι ο αγώνας μεταξύ των δύο παρατάξεων αναφερόταν πρώτιστα στη χρήση της κρατικής μηχανής, και γι' αυτό ήταν κατ' ευθείαν πολιτικός. Από τα δύο πολιτικά προγράμματα, του Τρικούπη ήταν περισσότερο εντοπισμένο κοινωνικά: εξυπηρέτηση του μεγάλου ιδιωτικού κεφαλαίου στην πορεία για την αστικοποίηση και τον εξευρωπαϊσμό των κοινωνικών σχέσεων. Οι επιδιώξεις του Δηλιγιάννη ήταν λιγότερο χρωματισμένες ταξικά, πράγμα που επέτρεπε τη συνύπαρξη στον ίδιο χώρο «όλων των δυσαρεστημένων από την άκρα δεξιά ως την άκρα αριστερά». Κοινός παρονομαστής μέσα στο δηλιγιαννικό συνονθύλευμα ήταν η άρνηση του χωρισμού

των εξουσιών. Κεντρικός στόχος του αντιτρικουπισμού ήταν όχι ο μερισμός, αλλά η συγκέντρωση των εξουσιών και η διεύθυνσή τους από την πολιτική. Χαρακτηριστικό του Τρικούπη ήταν το πάθος για την οικονομική ανάπτυξη, ενώ των αντιπάλων του το πάθος για την αναρρίχηση στα δημόσια αξιώματα και για την κυριαρχία της πολιτικής εξουσίας πάνω στην οικονομική. Έτσι, ο Τρικούπης κατηγορήθηκε σαν «πλουτοκράτης», ενώ οι αντίπαλοί του σαν «αρχομανείς». Στην ολιγαρχία του πλούτου αντιτάχθηκε η ολιγαρχία της πολιτικής ζωής. Η πρώτη χειραγωγήθηκε από τους κεφαλαιούχους, ενώ η δεύτερη από το πνεύμα του μικροαστισμού και του λαϊκισμού. Μέσα στο δηλιγιαννικό στρατόπεδο βρέθηκαν επίσης και οι προερχόμενοι από τα παλαιά «τζάκια» και τον κοτζαμπασισμό. Όμως, τα παλιά αυτά στρώματα είχαν ξεπέσει οριστικά. Τους ήταν αδύνατο πια να λειτουργήσουν «οπισθοδρομικά» σαν μια «φεουδαρχική αντίδραση». Αντίθετα, η πολιτική τους παρουσία πήρα αναπότρεπτα τη μορφή της «αρχομανίας», της «θεσιθηρίας», της δημοσιοϋπαλληλίας (μιας «φατριαστικής υπαλληλίας», όπως τη χαρακτήρισε ο ίδιος ο Τρικούπης). Έτσι, ο παλιός κοτζαμπασισμός εμφανίστηκε με τη μορφή του εκσυγχρονισμένου μικροαστισμού και λαϊκισμού. Οι μεταβολές της ελληνικής κοινωνίας μετά το 1860 ήταν μεγάλες και οριστικές: στο εξής το βασικό δίλημμα δεν ήταν πια αν η Ελλάδα θα πήγαινε προς τα εμπρός ή προς τα πίσω, αλλά αν θα ακολουθούσε το δρόμο της αναπτύξεως του κεφαλαίου ή την προοπτική του μικροαστισμού. Το κράτος για τον Τρικούπη ήταν ένα εργαλείο για την οικονομική του ανάπτυξη, ενώ για τον Δηλιγιάννη ήταν ένας αντικειμενικός στόχος. Ο Τρικούπης απέβλεπε στο να χρησιμοποιήσει το κράτος, ενώ ο Δηλιγιάννης στο να το κατακτήσει. Έτσι, ο κρατικός παρεμβατισμός στην οικονομική και κοινωνική ζωή ήταν επιδίωξη παροδική για τον ένα, μονιμότερη για τον άλλο. (*Ιστορία του Ελληνικού Έθνους, τόμ. ΙΔ', σελ. 22*)

ΘΕΜΑ Δ1 Συνδυάζοντας τις ιστορικές σας γνώσεις και τις πληροφορίες που δίνονται στα ακόλουθα κείμενα να παρουσιάσετε

α) τα προσφυγικά ρεύματα που έφτασαν στην Ελλάδα από το 1912 έως και το 1920 από την Τουρκία και τη Βουλγαρία

β) την αντιμετώπιση των προσφύγων του Α' διωγμού από το ελληνικό κράτος

ΚΕΙΜΕΝΟ Α'

ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ ΠΟΥ ΗΡΘΑΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΑΠΟ ΤΟ 1912 ΈΩΣ ΤΟ 1920

Ο ακόλουθος πίνακας δείχνει τον αριθμό των προσφύγων που ήρθαν στην Ελλάδα στη διάρκεια των Βαλκανικών Πολέμων, του Μεγάλου Πολέμου (Α' Παγκόσμιος πόλεμος) και στην περίοδο που ακολούθησε την Ανακωχή του Μούδρου:

Από τη Μικρά Ασία	190.000
Από την Κωνσταντινούπολη	40.000
Από τη Θράκη	200.000
Από τη Σερβία, τη Βουλγαρία	10.000
Από τη Μακεδονία	15.000
Από τη Ρωσία	50.000
Από τη Δωδεκάνησο	30.000
Σύνολο	535.000

ΚΕΙΜΕΝΟ Β

Η Συνθήκη του Νεϊγύ επιβεβαίωσε την ελληνική κυριαρχία στα εδάφη νότια μιας γραμμής που όριζε στα δυτικά η Συνθήκη του Βουκουρεστίου. Στη Θράκη η γραμμή αυτή ακολουθούσε τον υδροκρίτη (=όριο) μεταξύ των λεκανών του Έβρου και του Νέστου και κατέληγε στα τουρκοβουλγαρικά σύνορα, αλλά η περιοχή νότια της γραμμής αυτής τέθηκε προσωρινά υπό συλλογική συμμαχική κυριαρχία, ώσπου να συναφθεί η ελληνοτουρκική συνθήκη ειρήνης. Χωριστή σύμβαση με την ίδια ονομασία και ημερομηνία προέβλεπε την αμοιβαία και εθελούσια μετανάστευση των «Βουλγάρων την φυλήν» από την Ελλάδα και των «Ελλήνων την φυλήν» από τη Βουλγαρία. Για να διευκολυνθεί μάλιστα η αναχώρησή τους, προβλεπόταν η δυνατότητα ρευστοποίησης των περιουσιακών τους στοιχείων. Κοινή επιδίωξη των κυβερνήσεων και των δύο χωρών ήταν να απαλλαγούν οι χώρες τους από τις αντίστοιχες μειονότητες, ώστε να εκλείψουν στο μέλλον εκατέρωθεν διεκδικήσεις εδαφών στην επικράτειά τους. Αποτέλεσμα της Σύμβασης του Νεϊγύ, με την οποία αναγνωρίστηκε το δικαίωμα ρευστοποίησης των περιουσιακών τους στοιχείων και σε εκείνους που είχαν ήδη μεταναστεύσει από το 1900, ώστε να διευκολυνθεί η παραμονή τους στη χώρα στην οποία είχαν μεταναστεύσει, ήταν να μεταναστεύσουν στη Βουλγαρία ή να θεωρηθούν μετανάστες από την Ελλάδα 100.000 περίπου Βούλγαροι που δήλωσαν ή δηλώθηκαν Βούλγαροι, η δε επιλογή των εναπομεινάντων, γύρω στις 150.000, να μείνουν στην Ελλάδα να θεωρηθεί ότι δήλωνε και την επιλογή εθνικής ταυτότητας και πατρίδας. (Θ. Βερέμης-Γ. Κολιόπουλος, *Ελλάς, Η σύγχρονη συνέχεια. Από το 1821 μέχρι σήμερα*, εκδ. Καστανιώτη, Αθήνα 2006, σελ. 359)

Επιμέλεια : Κωτίτσα Κατερίνα